

Vlaams
Parlement

ingediend op **922** (2020-2021) – Nr. 1
2 september 2021 (2020-2021)

Verslag

namens de Commissie voor Buitenlands Beleid,
Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking
en Toerisme
uitgebracht door Emmily Talpe

van het verslagmoment van de Europese Raad
van 24 en 25 juni 2021

*Samenstelling van de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden,
Internationale Samenwerking en Toerisme:*

Voorzitter: Cathy Coudyser.

Vaste leden:

Cathy Coudyser, Maarten De Veuster, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Karl Vanlouwe;
Johan Deckmyn, Carmen Ryheul, Kristof Slagmulder;
Karin Brouwers, Vera Jans;
Gwendolyn Rutten, Emmily Talpe;
Staf Aerts, Tine Van den Brande;
Annick Lambrecht.

Plaatsvervangers:

Maaïke De Vreese, Andries Gryffroy, Sofie Joosen, Steven Vandeput, Manuela Van Werde;
Adeline Blancquaert, Stefaan Sintobin, Anke Van dermeersch;
Martine Fournier, Orry Van de Wauwer;
Marino Keulen, Bart Tommelein;
Chris Steenwegen, Jeremie Vaneeckhout;
Steve Vandenberghe.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

INHOUD

1. Toelichting door Axel Buyse	4
1.1. Hongaars wetsontwerp over lgbtqi+	4
1.2. COVID-19.....	5
1.3. Relance.....	5
1.4. Migratie.....	6
1.5. Turkije	6
1.6. Libië	6
1.7. Rusland.....	6
1.8. Wit-Rusland.....	6
1.9. Sahel	6
1.10. Ethiopië.....	7
1.11. Cyberveiligheid	7
1.12. Varia.....	7
2. Vragen van de leden.....	7
2.1. Tussenkoms van Emmily Talpe	7
2.2. Tussenkoms van Johan Deckmyn	8
2.3. Tussenkoms van Karl Vanlouwe	9
2.4. Tussenkoms van Staf Aerts	9
2.5. Tussenkoms van Karin Brouwers.....	10
3. Repliek van Axel Buyse	10
Gebruikte afkortingen	13

Op 29 juni 2021 bracht Axel Buyse, diplomatiek vertegenwoordiger van de Vlaamse Regering bij de EU, in de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme verslag uit over de Europese Raad van 24 en 25 juni.

(Deze vergadering werd als videoconferentie georganiseerd.)

1. Toelichting door Axel Buyse

Axel Buyse zegt dat de staats- en regeringsleiders van de 27 EU-lidstaten op 24 en 25 juni bijeengekomen zijn voor een bespreking van de volgende onderwerpen: de toestand van de pandemie, het klimaat, multilaterale samenwerking, economie en een aantal prangende buitenlandse kwesties. Die kwesties hebben evenwel niet het beeld bepaald van de Raad, maar wel een onderwerp dat niet formeel op de agenda stond: het debat over de lgbtqi+-wetgeving die op 15 juni in Hongarije is goedgekeurd door het Hongaarse parlement.

België werd vertegenwoordigd door federaal premier Alexander De Croo. De spreker kreeg zelf geen toegang tot de Belgische delegatie vanwege de coronabeperking op het aantal leden tot zes. Wel heeft de premier aangekondigd dat zodra die beperkingen opgeheven worden, de spreker opnieuw deel kan uitmaken van de delegatie.

1.1. Hongaars wetsontwerp over lgbtqi+

Het onderwerp dat de Raad bepaald heeft, was de recente Hongaarse wet over lgbtqi+ die door het Hongaarse parlement is goedgekeurd. Die wet leidde volgens de spreker tot een historische confrontatie: de heftige en scherpe publieke woordenwisseling tussen de staats- en regeringsleiders op de Europese Raad was ongezien.

Aanleiding voor het initiatief waren pedofiliebeelden op de pc van de Hongaarse ambassadeur in Peru, wat tot zijn ontslag geleid heeft en vervolgens tot een wetsontwerp. Aanvankelijk kon de Hongaarse oppositie in het Hongaarse parlement zich zelfs in de tekst van het wetsontwerp vinden, maar gaandeweg werd het ontwerp aangepast en werden elementen toegevoegd die voor de Hongaarse oppositie en vervolgens voor de waarnemers van de regeringen in de andere EU-landen als onaanvaardbaar werden beschouwd, zoals de verwarring in de teksten rond pedofilie en homofilie en lesbianisme enzovoort.

Er is een harde confrontatie ontstaan omdat een aantal lidstaten, waaronder de Benelux-landen – België heeft een initiatief genomen – vonden dat de wet over de schreef ging. Er zijn al langer betwistingen met Hongarije over bepaalde wetgevende werkzaamheden omdat die volgens de interpretatie van andere Europese lidstaten ingaan tegen de basiswaarden van de Europese Unie, maar deze keer is Hongarije naar het oordeel van de scherpste critici te ver gegaan. De Nederlandse minister-president, Mark Rutte, zei bijvoorbeeld dat Hongarije deze wet moest intrekken en de fundamentele mensenrechten moet respecteren of de Unie verlaten. Vervolgens hebben 19 lidstaten zich aangesloten bij een brief waarin Hongarije expliciet opgeroepen wordt om de wetgeving die als discriminerend wordt beschouwd, te schrappen of te amenderen.

Bij de opening van de Raad deed de Luxemburgse premier Xavier Bettel een emotionele oproep aan Victor Orban om andere wegen op te gaan. Die reageerde door erop te wijzen dat de wet tegen pedofilie gericht was, en de Hongaarse jeugd en gezinnen wil beschermen. Niet alleen veel lidstaten hebben geprotesteerd, ook de EC zelf. Hongarije heeft herhaald dat het niet de bedoeling heeft om uit de EU te stappen, onder andere bij monde van zijn minister van Justitie. De Europese

autoriteiten onderzoeken wat men zou kunnen ondernemen. Het is niet zo eenvoudig om dat op basis van de lectuur van de tekst te doen. Wat zijn de Europese waarden? Instinctief voelt men wat daaronder schuilgaat, maar het is niet evident om dat in concrete juridische termen om te zetten die 'pan-Europees' aanvaard worden. Iets waar ook kanselier Angela Merkel op gewezen heeft. Commissaris Didier Reynders en commissaris Thierry Breton hebben gewezen op de mogelijkheid om dat via een vaststelling van inbreuken op de vrije markt van diensten en goederen te doen. Het zou slaan op de beperkingen die Hongarije oplegt aan de audiovisuele media, door bepaalde films te weren. Dit heeft niet direct te maken met de Europese waarden en normen. Kanselier Angela Merkel zei daarbij ook dat het belangrijk is om de dialoog open te houden met de Hongaarse regering en de andere Europese regeringen die Hongarije in deze kwestie steunen. Het is evenwel opmerkelijk dat traditionele bondgenoten van Hongarije zich deze keer gedeisd hebben gehouden. Alleen Polen heeft Hongarije expliciet gesteund, Slowakije heeft begrip getoond, de president van Tsjechië heeft zich min of meer bij Hongarije aangesloten, maar niet de Tsjechische regering als dusdanig, en ook de drie Baltische staten hebben zich tegen Hongarije gekeerd wat deze wet betreft.

De spreker geeft nog aan dat de burgemeester van Boedapest, een lid van de Hongaarse oppositie, erop gewezen heeft dat het probleem met de Hongaarse premier Viktor Orban veel breder is, en van geopolitieke aard. Hij zou de deur van Hongarije, en dus ook van de EU, openzetten voor Chinese en Russische invloeden. Een Chinese universiteit heeft recent haar deuren geopend in Boedapest. Hongarije heeft ook al een paar keer een Europese consensus inzake buitenlands beleid geboycot door niet mee te stemmen (er is unanimité nodig), bijvoorbeeld bij de veroordeling van het beleid van Peking ten aanzien van Hongkong.

1.2. COVID-19

Het Portugese voorzitterschap kreeg lof voor de tijdige afwerking van het digitale COVID-certificaat.

Er was ergernis van de noordelijke EU-lidstaten ten aanzien van zuidelijke lidstaten over het toelaten van vaccins die niet door het EMA zijn goedgekeurd. Griekenland geeft toeristen toegang met een niet door Europa erkend vaccin. Men vreest dat als men toeristen met een Chinees vaccin, waarvan men weet dat het minder efficiënt is, toelaat uit economische overwegingen, die toeristen ook meteen in de Schengenzone zitten, wat gezien de varianten die in opmars zijn, een nieuwe golf dreigt te veroorzaken.

Er was ook ergernis ten aanzien van de VS omdat de VS intussen op de witte lijst van EU staat, maar dat omgekeerd de EU-burgers geen vrije toegang kregen.

1.3. Relance

Het debat over de economische toestand van de EU was niet bijzonder goed voorbereid.

De lidstaten hebben hun herstelplan toegelicht. België zal zo'n 6 miljard euro ontvangen. Daarvan krijgt Vlaanderen een behoorlijk aandeel, waarmee het plan Vlaamse Veerkracht voor een stuk wordt gefinancierd.

Terwijl The Economist België onlangs nog als een 'failing state' bestempelde, heeft Politico, het belangrijkste vakblad voor wie de Europese actualiteit op de voet volgt, vandaag nog een pluim aan België gegeven – en meer specifiek aan Vlaanderen – voor zijn vaccinatieprestaties.

Op economisch vlak heeft de EU, onder druk van Luxemburg, een actieplan voor een kapitaalmarktunie aangekondigd, om de kapitaalmarkt binnen Europa nog meer gelijk te schakelen.

1.4. Migratie

Migratie is kort aan bod gekomen. Onverwachts was er een snelle overeenkomst over de ontwerpconclusies over een "pragmatische, flexibele en op maat gemaakte aanpak van het migratieprobleem met opgedreven migratiemanagement, strijd tegen smokkel en een verdere versterking van de grenscontroles". De Europese Unie verwerpt elke poging van derde landen om de migrantenproblematiek te misbruiken voor politieke redenen. Dat slaat niet alleen op Turkije, maar ook op Marokko met de ophoping van migranten aan de Spaanse enclaves in Noord-Afrika om druk uit te oefenen op Spanje. Dat hield verband met de Spaanse politiek ten aanzien van de Westelijke Sahara.

1.5. Turkije

Wat Turkije betreft, ziet de spreker een positieve evolutie. De Turken en de Grieken praten althans weer met elkaar. De Grieks-Cyprioten blijven argwanend. Er worden evenwel voorwaarden verbonden aan de heropstart van de modernisering van de douane-unie tussen Turkije en Europa.

1.6. Libië

Inzake Libië doet de EU een oproep om de buitenlandse troepen en huurlingen weg te trekken. In Libië is een oorlog 'via proxy' aan de gang, waar ook Turkije bij betrokken is en een aantal Arabische staten met getrokken messen tegenover elkaar staan.

1.7. Rusland

President Emmanuel Macron en kanselier Angela Merkel poogden kort voor de Raad een nieuwe strategische benadering van Rusland af te dwingen. Ze wilden onderzoeken of er een selectief engagement en dialoog op het hoogste niveau mogelijk zijn door zelf met president Vladimir Poetin te gaan praten.

De Baltische staten en Polen waren die aanpak niet genegen omdat die strategie niet via de gebruikelijke kanalen van de EU was voorbereid. Ze hebben een aantal voorwaarden gesteld die uitgewerkt moeten worden vooraleer een top van Poetin met de Europese Unie mogelijk wordt. In afwachting worden de sancties verlengd.

1.8. Wit-Rusland

Over Wit-Rusland zijn er geen nieuwe elementen te melden. De Raadsconclusies zijn zonder discussie aangenomen.

1.9. Sahel

De Franse president Emmanuel Macron gaf eerder aan dat Parijs zich uit de Sahel wil terugtrekken naar aanleiding van een militaire staatsgreep in Mali. Onduidelijk is of hij dat ook meent, dan wel druk wil zetten op andere Europese landen om de militaire inspanningen te delen. De spreker vindt Macrons dreigement hoe dan ook een gevaarlijke ontwikkeling. De uitbreiding van het jihadisme in de Sahel kan een bedreiging vormen voor de stabiliteit van de zuidgrens van Europa. Hij noemt Libië, Tunesië, Marokko, Algerije en Egypte, stuk voor stuk landen die door hun instabiliteit de migratiedruk op Europa kunnen opvoeren.

Positief is dat Nederland overweegt zich opnieuw militair te engageren in de Sahel, wat de houding van Frankrijk zou kunnen keren.

1.10. Ethiopië

De EU veroordeelt de situatie in Tigray. Op voorstel van België is in de Europese resolutie ook op de inzet van seksueel geweld gewezen.

1.11. Cyberveiligheid

Als antwoord op een aantal recente cyberaanvallen in Polen en in Ierland, wordt er een Europese 'cyber diplomacy toolbox' ontwikkeld.

1.12. Varia

Oostenrijk wil strategisch overleg over de relatie met Zwitserland omdat de lopende onderhandelingen over een verdere samenwerking met de EU door de Zwitsers onderbroken zijn.

2. Vragen van de leden

2.1. Tussenkost van Emmily Talpe

Emmily Talpe is tevreden dat Axel Buyse spreekt over een historisch moment wanneer het ging over het protest tegen Hongarije dat een prominent deel van de Raad in beslag heeft genomen. Men mag niet toegeven op mensenrechten en democratische waarden. Het is goed dat er klare taal is gesproken en ze hoopt dat er nog enkele stappen vooruit worden gezet.

Ze informeert naar de stand van zaken van de koppeling van NextGenerationEU met het rechtsstaatsmechanisme. In de media wordt gezegd dat Polen en Hongarije dat willen aanvechten. Hoe kan men voorkomen dat dat op de lange baan wordt geschoven? Ze verwijst naar de procedure van artikel 7 van het Verdrag van de EU betreffende de werking van de EU, tegen Hongarije. Is het een optie om het stemrecht van Hongarije te schorsen? Zijn er andere opties?

Elk land koppelt verschillende voorwaarden aan het COVID-certificaat, wat onduidelijkheid creëert. Dat is niet alleen een probleem voor het toerisme, maar ook voor zakenreizen. Ze ziet heel wat gevoeligheden zoals de VS die personen die gevaccineerd zijn met AstraZeneca, weigeren. Is dat aangekaart op de Raad? Ze begrijpt dat elke lidstaat zijn eigenheid wil bewaren, maar wat wordt er gedaan met de eenvormigheid?

Kan Axel Buyse meer toelichting geven bij de tien lessen die de EU uit de pandemie getrokken heeft? Zou Vlaanderen zelf ook dergelijke lessen moeten trekken met het oog op een soortgelijke pandemie in de toekomst?

Ze weet dat het Europese migratiepact goedgekeurd is en vraagt zich af of het feit dat Marokko migranten aanmoedigde om naar Spanje te gaan, wat na een financiële toeslag gestopt is, op de Raad besproken is.

De EU-Rusland-top staat voorlopig 'on hold', afhankelijk van een aantal voorwaarden. Kan dat verduidelijkt worden, evenals de timing?

Ze informeert naar de 'cross border' stresstest. België heeft samen met Nederland en Litouwen, Estland, Letland en Luxemburg een brief hierover geschreven naar de president van de Europese Raad.

Is China genoemd in het kader van cybersecurity? Komt er een strategische dialoog in de Europese Raden?

2.2. Tussenkomen van Johan Deckmyn

Johan Deckmyn uit zijn ongenoegen over het feit dat de diplomatiek vertegenwoordiger van Vlaanderen bij de EU geen deel mocht uitmaken van de Belgische delegatie. Dat mag niet afhangen van COVID. Vlaanderen staat op eenzelfde niveau als de federale overheid (artikel 51 van het Verdrag van Lissabon). Hij beklemtoont dat hij dit niet vindt kunnen en heeft er al vragen om uitleg over gesteld.

Hij vraagt zich af of de historische confrontatie met Hongarije over de discriminatie van lgbtqi+ iets oplevert. Hij stelt naast de tweedeling tussen de noordelijke en de zuidelijke lidstaten in de EU, een tweedeling vast tussen de oostelijke en de westelijke lidstaten. Bovendien beklemtoont de publieke uitspraak van minister-president Mark Rutte hoe hopeloos verdeeld Europa is.

Johan Deckmyn vindt dat er een Europa van twee maten en twee gewichten is als het over zijn basiswaarden gaat. Toen de Catalaanse parlementsleden in Spanje gevangen genomen werden, heeft de EU niet gereageerd.

Wat zijn de Europese basiswaarden? In Europa zijn er verschillende landen met allemaal verschillende klemtonen. Dat is een rijkdom die men moet koesteren. Er moet aandacht zijn voor diverse culturele en politieke invalshoeken binnen Europa. Kanselier Angela Merkel stelt terecht dat de dialoog met Hongarije open moet blijven. De uitspraak van premier Mark Rutte getuigt daar niet van, wat het lid bevreemdt.

Hij is het eens met de uitspraak van de burgemeester van Boedapest, een opposant van Viktor Orban, die stelt dat men dit in een geopolitieke context moet bekijken. Hij verwijst naar de invloed van China en Rusland. Door Hongarije te demoniseren jaagt men hen die kant op.

Slovenië neemt vanaf 1 juli het EU-voorzitterschap over. Premier Janez Jansa heeft sympathie voor Hongarije. Wat zijn de verwachtingen over het Sloveense voorzitterschap?

Er is irritatie over het Griekse beleid ten aanzien van COVID. Het Europese beleid rond COVID-19 roept vragen op over de reismogelijkheden in de Schengenzone en in de EU in het algemeen. Eenvormigheid is noodzakelijk.

Hij is voorstander van de verdere versterking van de grenscontroles in het kader van migratie. Het is nodig dat Frontex meer ondersteuning krijgt. Ook de migratiepolitiek van landen als Turkije en Marokko om druk te zetten op Europa, wordt verworpen. Heeft Europa daar consequenties aan verbonden of is het louter beperkt tot openlijk verwerpen?

Hij informeert naar de reactie van Commissievoorzitter Ursula von der Leyen en Europees president Charles Michel op de Ruslandpolitiek van bondskanselier Angela Merkel en president Emmanuel Macron. Volgens hem is dat een signaal dat de EU minder en minder een unie vormt. De twee sterkste landen van de EU, de Frans-Duitse as, geven eenzijdig unilateraal een voorzet om met president Vladimir Poetin te gaan spreken. Hoe ziet Axel Buyse deze evolutie? Het verwondert hem niet dat Zwitserland afhaakt.

De terugtrekking van Frankrijk uit Mali bevordert het jihadisme, wat een probleem vormt voor Europa. Volgens hem moet de situatie in Afrika onder controle worden gehouden.

2.3. Tussenkost van Karl Vanlouwe

Karl Vanlouwe vindt dat de toelichting door Axel Buyse grondiger is dan de toelichting bij het federaal adviescomité voor Europese Aangelegenheden over de beslissingen en de debatten. Hij betreurt het eveneens dat Axel Buyse niet aanwezig kon zijn op de EU-Raad. Vlaanderen is de belangrijkste deelstaat en de economische motor van België en het is dan ook een evidentie dat de diplomatiek vertegenwoordiger van de grootste deelstaat vertegenwoordigd is.

Hij verwijst naar het interessante debat over de wet die in Hongarije goedgekeurd is en die publiek veroordeeld werd. De Benelux-landen hebben het initiatief voor de brief genomen, die door een groot aantal landen ondertekend is. Een aantal andere landen heeft de brief niet getekend. Moeten we daar conclusies uit trekken? Is er een breuklijn zoals collega Johan Deckmyn vaststelt? Hij maakt de vergelijking met het huwelijk van twee mensen van hetzelfde geslacht, een kwestie die ook nog niet in alle Europese landen is geregeld. Dat staat niet op hetzelfde niveau als de Hongaarse wet, maar wijst er misschien wel op dat er daarover verschillende waarden bestaan. Voor alle duidelijkheid, hij steunt de veroordeling van de Hongaarse wet.

In de Raadsconclusies over COVID-19 werd verwezen naar het belang dat de EU hecht aan internationale solidariteit als antwoord op de pandemie en de toegang tot vaccins te stimuleren via COVAX. Over welke landen gaat het bij COVAX? Welke rol kan Vlaanderen daarin spelen?

In de Raadsconclusies staat ook dat er sprake is van een internationaal pandemieverdrag waaraan de EU zal meewerken. Wat bedoelt men? Wat zijn de volgende stappen en wat is de finaliteit?

De Europese Raad heeft de EC ertoe aangezet om voort te werken aan de nationale herstel- en veerkrachtplannen met het oog op goedkeuring ervan. Is er een stand van zaken met betrekking tot de andere lidstaten? Waar bevindt België zich in het peloton? Zijn er ook breuklijnen noord-zuid en oost-west?

De Europese Raad roept in het kader van de migratie de EC en de hoge vertegenwoordiger op om in het najaar van 2021 actieplannen voor prioritaire landen van herkomst en doorreis voor te leggen en duidelijke doelstellingen voorop te stellen. Wat behelst dat? Betekent een versterking van de grenscontrole meer manschappen en middelen voor Frontex? Is er gesproken over de geluidskanonnen in Griekenland, over de houding van Marokko, over Turkije?

In het Vlaams Parlement is er een meerderheid om de toetredingsonderhandelingen met Turkije stop te zetten en de pretoetredingssteun te heroriënteren. Hij stelt vast dat dat bij de Europese Raden naar de achtergrond is verschoven. In de Raadsconclusies staat dat de voorbereidingen nu op hoog niveau voortgezet worden. Wat betekent een mandaat voor de modernisering van de douane-unie van de EU met Turkije? Hoe beoordeelt Axel Buyse deze ontwikkeling in de Raadsconclusies?

2.4. Tussenkost van Staf Aerts

Staf Aerts verwijst naar het historische moment waarop Hongarije aangepakt is over zijn voorstel ten aanzien van de lgbtqi+-gemeenschap. Die is ook in het Vlaams Parlement veroordeeld. Hij is bijzonder trots op België en de voortrekkersrol van de Benelux en op het feit dat 18 lidstaten de brief ondertekend hebben en het forse standpunt innemen. De geopolitieke invloed waarnaar de burgemeester van Boedapest verwees, die door collega Johan Deckmyn aangehaald werd om niet te fors te reageren en Hongarije niet verder richting Rusland te duwen, die

redenering volgt hij niet. Integendeel, hij vindt dat Polen en Hongarije het beleid rond lgbtqi+ kopiëren vanuit Rusland. Het is geen zaak om preventief te reageren, er moet een fors signaal komen dat men die waarden niet wil. Voor het lid gaat het om remediëren en reageren tegen de Russische invloeden richting Europa. Voor dit thema is de tijd van zachte woorden voorbij. Het is tijd voor forse woorden. Hoe staat Axel Buyse daartegenover?

2.5. Tussenkost van Karin Brouwers

Karin Brouwers vreest dat de artikel 7-procedure niet veel zoden aan de dijk zal zetten in verband met Hongarije, omdat alle andere lidstaten daarmee akkoord moeten gaan. Volgens haar kan de EC of kunnen individuele lidstaten naar het Hof stappen.

Over migratie is er tijdens deze top niet heel veel gediscussieerd, hoewel er in Spanje en ook in Italië irreguliere stromen in opmars zijn. Ze wil weten of er gesproken is over de Maltadeal die een snelle procedure bij aankomst en een eerlijke verdeling over de lidstaten bevat.

De Europese Raad is nogal vrijblijvend over partnerschappen met derde landen in de strijd tegen irreguliere migratie. Wat is de stand van zaken?

De Europese Rekenhofkamer heeft vastgesteld dat Frontex financieel tekortschiet. Is dat besproken?

Op 22 juni was er een oproep van de privacyautoriteiten om snel werk te maken van een verbod op alle vormen van gezichtsherkenning en biometrische toepassingen binnen de EU. Is dat besproken in het kader van de cyberveiligheid?

Sommige lidstaten, waaronder België, hebben in het kader van de pandemie een vliegverbod vanuit India, terwijl andere landen dat niet hebben. Binnen de Schengenzone kan men zich natuurlijk vrij bewegen. Het is jammer dat daarover geen gezamenlijke positie is ingenomen. De Indische deltavariant is zich snel aan het verspreiden.

Voor Turkije sluit ze zich aan bij de vragen van Karl Vanlouwe.

Ook voor de vragen over het universele pandemieverdrag sluit ze zich daarbij aan. Hoe zal de EU betrokken zijn en welke accenten worden ingebracht vanuit de EU?

3. Replik van Axel Buyse

Axel Buyse bevestigt dat het een historisch moment is geweest. Men heeft zijn woorden niet gewikt en gewogen. Over de efficiëntie en de uitwerking kan men uiteraard altijd twisten. In welke mate dat Viktor Orban ten aanzien van zijn achterban versterkt of net vragen begint op te roepen, is moeilijk in te schatten. Als diplomaat juicht hij toe dat men de zaken duidelijk stelt.

De koppeling aan NextGenerationEU is moeilijk. Minister-president Mark Rutte heeft dat ingebracht vorige zomer tijdens de Europese Raad in het kader van het MFK en het Europese herstelplan. Maar die koppeling aan onder meer het grote Europese herstelplan blijkt in de praktijk geen makkelijke zaak. Het Europees Parlement gaat na hoe men die koppeling kan uitwerken. Voor men een lidstaat geld ontzegt, moet er al een vrij gevorderde staat van juridisch dispuut zijn. Een aantal leden verwees naar artikel 7 van het handvest. In dat artikel gaat het over landen waar een duidelijk risico bestaat op serieuze inbreuken tegen de Europese waarden. Er moeten heel wat voorwaarden vervuld zijn voor men een lid het stemrecht

in de Europese Raden kan afnemen. Men zal pogingen ondernemen, maar succes is niet automatisch gegarandeerd.

Vandaar de ingewikkelde zijsprong die commissaris Thierry Breton en commissaris Didier Reynders hebben voorgesteld: de inbreuk op het vrij verkeer van audiovisuele producties door het verbod in de Hongaarse wet op het verspreiden via de media van films waarin homokoppels figureren.

Het Hof buigt zich daarover en de spreker hoopt binnenkort daarover een gesprek te hebben met het Hof om beter op de hoogte zijn van de stand van zaken.

De eenvormigheid van het COVID-certificaat is aangekaart op de Europese Raad, maar het gezondheidsbeleid is in de eerste plaats nog altijd een zaak van de lidstaten. Daardoor is er geen eenvormigheid in de toepassing, zeker inzake het toelaten van mensen met een certificaat dat niet door de Europese medicijnenautoriteit erkend is. Zo kan men inderdaad de deur openzetten naar de hele Schengenzone.

Hoe verloopt dat? De Europese Raad is een diplomatieke hoogmis waarbij de uitvoering ook een bepaalde cyclus in beslag neemt. Sommige zaken zijn niet doorgepraat, wat ook gezien het korte tijdsbestek niet mogelijk is. Men vat dat in een richtsnoer dat verder wordt uitgewerkt in de vakformaties van de Raad van de Europese Unie.

De tien lessen uit de pandemie? De belangrijkste les is dat er hoe dan ook meer eenvormigheid in de aanpak vereist is en dat men in het kader van inperkingsmaatregelen bij een pandemie moet oppassen voor het sluiten van de grenzen, omdat zo bepaalde lidstaten afgesloten worden van noodzakelijke medicijnen en van materieel, zoals de mondkapjes, dat bedoeld is om de hygiënische voorschriften te onderhouden.

Het thema migratie en Marokko is moeilijk. Denk in die context ook aan het feit dat de Vlaamse Regering van plan is om Marokko als een land te behandelen waarmee het een particuliere ontwikkelingscoöperatie wil opzetten.

Het is ook moeilijk om tegenover de top met Rusland een glashelder standpunt in te nemen. Hijzelf is de mening toegedaan dat men een dialoog met een land als Rusland niet uit de weg kan gaan. Het gaat om een dialoog met de nodige voorzichtigheid. Geen München '36-toestanden waarbij men blindelings vertrouwt op een eerder autoritaire tegenpartij; men moet een aantal 'conditionaliteiten' inbouwen. Men zal dus werken in de richting van een top en tegelijkertijd in de gaten houden in welke mate Moskou zelf ook vertrouwenwekkende stappen zet. Ook voor Rusland is het heilloos om de ingeslagen weg voort te zetten. Het is belangrijk om dat in de gaten te houden, zeker voor de Baltische republieken die in de vuurlijn van het Russische leger liggen. Garanties zijn nodig dat het tot een echte, oplossingsgerichte dialoog komt.

De rol van China in cybersecurity leidde tot een verzoek van de Veiligheid van de Staat aan de diplomatiek vertegenwoordiger om uitleg te geven over een inbraak in de Permanente Vertegenwoordiging. Hij heeft toen aangegeven dat we ons beter moeten beveiligen tegen dat soort toestanden. Brussel is een spionagenest en men moet zich maximaal daartegen beveiligen. De EU zal in Boekarest een cybersecurity center oprichten en men is een 'diplomacy toolbox' aan het uitwerken.

De tweedeling zoals aangegeven door Johan Deckmyn is een vaststelling. Er is de tweedeling noord-zuid en de tweedeling oost-west. Het is belangrijk om op bepaalde momenten duidelijke taal te kunnen spreken tegenover elkaar. Onder die tweedeling zit een cultureel verschil tussen de traditionele EU-landen en een aantal van de Midden-Europese landen. Die verschillen zullen moeten uitgevlakt worden.

Het heeft volgens hem persoonlijk weinig zin om met het buitengooien van de lidstaten te dreigen. Men moet duidelijk zijn over wat er volgens onze maatstaven ingaat tegen de Europese waarden, en daarbij bedenken dat de jongste twee decennia er bij ons ook een hele evolutie heeft plaatsgevonden en dat die landen niet altijd mee geëvolueerd zijn. De Europese waarden zijn in hun kern hoe dan ook universeel. Het is zaak om een verschil te maken tussen de verschillen die cultureel zijn en waaraan men kan werken, en misbruik van die tradities om discriminatie in te stellen of in stand te houden.

Twee maten en twee gewichten inzake Catalonië: dat is een moeilijke kwestie. In Spanje is er een evolutie met de vrijlating van een deel van de politieke gevangenen, wat de weg opent naar een politiek gesprek tussen Madrid en de Catalanen die naar een verregaande mate van autonomie streven.

Hoe het voorzitterschap van Jansa zal verlopen? De spreker verwacht dat de Slovenen het slim zullen spelen en zich veelal strikt zullen houden aan de technische rol van het voorzitterschap: diplomatiek onderhandelen, proberen een consensus te vinden over heikele punten tussen de 27 lidstaten en een deel van het logistieke en organisatorische werk op zich nemen.

Hoe omgaan met een unilaterale beslissing van de as Berlijn-Parijs? Sinds de Britten de Unie verlaten hebben, hebben de twee oorspronkelijke sterkhouders van de EU opnieuw die positie ingenomen. Het is zaak voor de andere lidstaten om tegengewicht te geven. Dat leidt tot wisselende coalities tussen de lidstaten. Hij noemt Nederland als land dat daarmee experimenteert, dat speelt met de Hanzecoalitie en andere de kant via Duitsland en Frankrijk, maar dat bijvoorbeeld ook op sterkere samenwerking met België mikt, via ook een versterkt overleg met Vlaanderen.

De terugtrekking uit Mali is voorlopig geen optie voor de EU.

Het verzet tegen de Hongaarse wet is 'uitgelokt' door de Benelux-landen en in eerste instantie door premier Alexander De Croo en dat heeft geleid tot een document dat 19 lidstaten onderschreven hebben. Dat duidt op de breuklijn die behoorzaam aangepakt moet worden.

COVAX is een internationaal ingesteld mechanisme van de VN om een deel van de vaccins te verspreiden naar de minst begunstigde landen. Ondertussen loopt dat beter dankzij de EU en China. Noch de VS noch het VK doen tot op heden enige moeite om dat COVAX-mechanisme te bevoorraden. De EU wil de productiecapaciteit van Europese vaccins in Afrika gaan uitbouwen.

De migratieactieplannen waar de EU-instellingen aan werken, gaan zeer breed. Bedoeling is dat men een samenhangende migratiestrategie uitwerkt waarbij men de schandelijke activiteiten in bepaalde vluchtelingenkampen probeert ongedaan te maken en tegelijk ook Frontex financieel zal versterken.

Inzake Turkije blijft men op twee benen hinken. Men is bang om Turkije te slaan omdat men bang is dat Turkije zijn geostrategische invloed zou uitbreiden tot in de Kaukasus en de migratie zou gaan instrumentaliseren om politieke invloed af te dwingen.

Cathy COUDYSER,
voorzitter

Emmily TALPE,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

COVAX	COVID-19 Vaccines Global Access
EC	Europese Commissie
EMA	European Medicines Agency
EU	Europese Unie
lgbtqi	lesbian, gay, bisexual, transgender, queer (or questioning), intersex
MFK	meerjarig financieel kader
VK	Verenigd Koninkrijk
VN	Verenigde Naties
VS	Verenigde Staten